

§ 172

Diariennr: KS-2025/00660

Svar på remiss av slutbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor (SOU 2025:45)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att svara på remissen enligt nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har beretts möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor (SOU 2025:45).

Stadsledningskontoret har inhämtat yttrande från individ- och familjenämnden, äldre- och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och för- och grundskolenämnden. Båda skolnämnderna har lämnat likalydande yttranden och har inget att erinra över de förändringar till förenkling som föreslås när det gäller informationsutbyte inom utbildningssektorn genomförs. Individ- och familjenämnden och äldre- och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har lämnat likalydande yttranden. Stadsledningskontoret har inget ytterligare att tillföra utan föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom Individ- och familjenämndens och äldre- och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande.

Yttrande

Betänkandet föreslår att offentlighets- och sekretesslagen (OSL) ändras så att myndigheter får rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter som inte är sekretessbelagda om utlämnandet kan antas ha betydelse för att den utlämnande eller mottagande myndigheten kan utföra sin lagstadgade verksamhet. Vidare föreslås ändringar i den kompletterande dataskyddsregleringen (sk. registerförfattning) för att undanröja upplevda

hinder kopplade till dataskydd vid tillämpning av OSL. Förslaget innefattar också att omotiverade begränsningar för elektroniskt utlämnande av uppgifter, utöver direktåtkomst, tas bort. Elektroniskt utlämnande ska enligt förslag vara tillåtet förutsatt det inte bedöms som olämpligt. Dessutom föreslås att den kompletterande dataskyddsregleringen fylls ut med en upplysning som klargör att personuppgifter får behandlas för att lämnas ut i enlighet med lag eller förordning. Slutligen föreslår betänkandet en språklig modernisering av reglerna som styr elektroniskt utlämnande av uppgifter.

Umeå kommun stödjer förslagen och delar i stort utredningens bedömningar. Umeå kommun efterfrågar dock vissa förtydliganden gällande diarieföring och dokumentering av utlämnande av sekretessreglerade uppgifter som inte bedöms vara sekretessbelagda i relation till mottagaren. Vidare gör Umeå kommun en annan bedömning än utredningen i frågan om ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner.

Synpunkter

Avsnitt 4.8.1.

Umeå kommun instämmer med utredningens bedömning.

4.8.2.

Likt utredningen ser även Umeå kommun att det finns ett behov av att det förtydligas att det är tillåtet att på eget initiativ lämna ut uppgifter som träffas av en sekretessbrytande bestämmelse i OSL, även om det rent rättsligt egentligen inte är behövligt fyller det ett viktigt och pedagogiskt syfte.

4.8.3., 4.8.4

Umeå kommun instämmer med utredningens bedömning.

4.8.5

Umeå kommun ställer sig positiv till att det införs en ny bestämmelse som ger myndigheterna inte en skyldighet utan en möjlighet och ett tydligt rättsligt stöd för att på eget initiativ lämna uppgifter som inte är sekretessbelagd till andra myndigheter.

Umeå kommun anser att den förslagna bestämmelsen är väl avvägd i att det för utlämnandet avser uppgifter som inte är sekretessbelagda (uppgifter som inte är sekretessreglerade, uppgifter som omfattas av undantag från sekretess samt uppgifter som får lämnas ut efter en sekretessprövning eller enligt en sekretessbrytande bestämmelse) men att det också måste kunna antas att utlämnandet av dess uppgifter är av betydelse för att den utlämnande eller den mottagande myndigheten ska kunna fullgöra sin författningsreglerade verksamhet, vilket minskar risk för missbruk och felaktig användning av informationen. Umeå kommun anser dock att det saknas en viktig rättssäkerhetsaspekt avseende hantering för utlämnandet. Det förhållandevis stora antal lagförslag som på kort tid lagts på sekretessområdet i syfte att uppgifter ska kunna utlämnas och inhämtas myndigheter emellan och där vissa redan trätt i kraft medför enligt Umeå kommun svårigheter att både bedöma effekterna och riskerna av det samlade vilket även inkluderar detta förslag. Umeå kommun anser dock att det finns en för förslagen gemensam rättssäkerhetsaspekt och som i denna utredning lämpligen bör lyftas och klargöras som en del i att ytterligare minska ev. risker, även om svaret kanske skulle kunna tyckas vara självklart. Rättssäkerhetsaspekten handlar om möjligheten att säkerställa öppenhet, spårbarhet och regelefterlevnad i myndigheternas verksamhet, dvs ska beslut om att lämna ut sekretessreglerade uppgifter dokumenteras, inklusive de omständigheter som beaktades? För utlämnande av uppgifter som inte alls är sekretessreglerade så torde frågan i princip sakna betydelse, men vara desto större i fråga om sekretessreglerade uppgifter som inte bedöms vara sekretessbelagda i förhållande till den specifika mottagaren tex pga. av ett undantag eller en sekretesshävande-bestämmelse. Myndigheters informationsutbyte grundar sig inte på bestämmelserna i 2 kap. TF och någon rätt att vara anonym, utan främst OSL. Utlämnande av uppgifter som är sekretessreglerade men omfattas av ett undantag från sekretess eller som lämnas ut efter en sekretessprövning eller lämnas ut med stöd av en sekretessbrytande bestämmelse hanteras olika av myndigheter i Sverige. Med olika hantering så avses så väl dokumentering så väl som diarieföring eller annan liknande registrering som görs eller inte görs av myndigheter vid utlämnande. Umeå kommun anser att det som en del i utredningen skall förtydligas hur myndigheter generellt förväntas göra både av hänsyn till skyddet för den enskildes personliga integritet, men också för att minska risken för godtycklig hantering av

sekretessreglerade uppgifter. Förtydligandet bör ske på ett annat sätt än med en generell förklaring om att det föreslagna inte medför någon skillnad mot vad som redan gäller i dag när sekretessreglerade uppgifter lämnas ut. Frågan om dokumentation och diarieföring har lyfts av remissinstanser även i andra sammanhang - se tex prop. 2024/25:180 s 24 -och det talar för vikten av att det faktiskt behöver förtydligas.

5.4.4

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning

5.4.5

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning.

5.4.6

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning.

5.5.2

Umeå kommun ställer sig positiv till utredningens förslag.

5.6.3

Umeå kommun delar utredningens bedömning och ställer sig positiv till förslaget eftersom det syftar till att myndigheter inte ska vara rättsligt förhindrade att använda sig av olika elektroniska former för informationsöverföring, så länge dessa inte utgör direktåtkomst samt att förslaget inte ska tolkas som att den medför en rätt för vare sig mottagande myndigheter eller enskilda att få ut uppgifter genom någon form av elektronisk informationsöverföring. Umeå kommun ser även med fördel att uttrycket medium för automatiserad behandling utmönstras, till förmån för det mer tidsenliga begreppet elektroniskt utlämnande.

6.3.1., 6.3.2., 6.3.3., 6.3.4., 6.3.5.

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning

6.4.1., 6.4.2., 6.4.3., 6.4.4., 6.4.5., 6.4.6., 6.4.7., 6.4.8., 6.4.9.

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning

6.5.1., 6.5.2., 6.5.3.

Umeå kommun instämmer i utredningens bedömning

7

Umeå kommun ser förslaget som rimligt och delar utredningens bedömning.

8.5., 8.8

Umeå kommun delar **inte** utredningens bedömning vad gäller kostnader. Det kan inte uteslutas att förslagen kommer att leda till kostnadsökningar förkommuner då förslagen utgör en del av en större helhet i en pågående reform i frågan om uppgiftsutlämnande mellan myndigheter liksom ett ökat samarbete mellan myndigheter, och det kommer medföra en ökad arbetsbörda i takt med ett utökat informationsutbyte, särskilt om den generella sekretessbrytande bestämmelsen som föreslogs i SOU 2024:63 införs. Enligt utredningen "bör kostnaderna för den ökade arbetsbörda som förslagen kan medföra vägas mot de utgiftsminskningar som förväntas uppstå hos kommunerna och regionerna till följd av minskade felaktiga utbetalningar och ökade skatteintäkter" Effektivitetsvinsterna i verksamheterna kan i praktiken dock väntas först om några år och det behöver även ses och förstås i relation till att förslagen i SOU 2024:63 och SOU 2025:45 sett för sig och tillsammans får förmodas innebära fler processer i domstol pga. felaktiga utbetalningar, och processerna tar tid och kräver också resurser.

Som Umeå kommun ser det kommer det krävas större satsningar på att höja kompetensen hos de anställda än vad som är normalt vid mer isolerade reformarbeten, nya arbetssätt kommer behöva antas om förslagen i SOU 2024:63 och SOU 2025:45 sett för sig eller tillsammans genomförs. Även om förslagen i sig, inte med för några nya skyldigheter, så kommer det ändå utöver utbildning av personal medföra ett behov av att anpassa system, processer, rutiner och riktlinjer för att för att kunna hantera den ökade informationsmängden samt den ökade myndighetssamverkan men också för att kunna ta emot och lämna ut uppgifter på ett säkert och effektivt sätt om förslagen också ska vara möjliga att tillämpa.

8. 6., 8.7.

Umeå kommun delar utredningens bedömning.

Beslutsunderlag

Remissen

Missiv

Individ- och familjenämndens protokoll 2025-09-24, § 208

Individ- och familjenämndens yttrande

Äldrenämndens protokoll 2025-08-28, § 98

Äldrenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens protokoll inklusive yttrande
2025-09-24, § 89

För- och grundskolenämndens protokoll inklusive yttrande 2025-09-25, §
65.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet senast den 10 november 2025.

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju.L6@regeringskansliet.se

Ange diarienummer Ju2025/01012 och remissinstansens namn